

ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΗ ΑΠΟΦΑΣΗ (ΕΕ) 2019/300 ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

της 19ης Φεβρουαρίου 2019

για τη θέσπιση γενικού σχεδίου διαχείρισης κρίσεων στον τομέα της ασφάλειας των τροφίμων και των ζωοτροφών

(Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ)

Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης,

Έχοντας υπόψη τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 178/2002 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 28ης Ιανουαρίου 2002, για τον καθορισμό των γενικών αρχών και απαιτήσεων της νομοθεσίας για τα τρόφιμα, για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Αρχής για την Ασφάλεια των Τροφίμων και τον καθορισμό διαδικασιών σε θέματα ασφαλείας των τροφίμων ⁽¹⁾, και ιδίως το άρθρο 55,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

- (1) Το άρθρο 55 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 178/2002 προβλέπει ότι η Επιτροπή, σε στενή συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Αρχή για την Ασφάλεια των Τροφίμων («EFSA») και με τα κράτη μέλη, θεσπίζει γενικό σχέδιο διαχείρισης κρίσεων στον τομέα της ασφάλειας των τροφίμων και των ζωοτροφών («το γενικό σχέδιο»). Ως εκ τούτου, η απόφαση 2004/478/ΕΚ της Επιτροπής ⁽²⁾ καθόρισε το γενικό σχέδιο.
- (2) Μετά την έκδοση της απόφασης 2004/478/ΕΚ της Επιτροπής, αποκτήθηκε περαιτέρω πείρα στον συντονισμό της διαχείρισης κρίσεων σε ενωσιακό επίπεδο κατά τη διάρκεια περιστατικών οφειλόμενων σε τρόφιμα και ζωοτροφές.
- (3) Η πείρα που αποκτήθηκε με την πάροδο των ετών, όπως αναλύεται στην αξιολόγηση REFIT του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 178/2002 (έλεγχος καταλληλότητας της γενικής νομοθεσίας για τα τρόφιμα) ⁽³⁾ κατέδειξε ότι υπάρχει ανάγκη επαναξιολόγησης της διαχείρισης κρίσεων στον τομέα των τροφίμων και των ζωοτροφών σε ενωσιακό και εθνικό επίπεδο. Τα συμπεράσματα έδειξαν ότι υπάρχει ανάγκη για μεγαλύτερη εστίαση στην ετοιμότητα για την αντιμετώπιση των κρίσεων, παράλληλα με τη διαχείριση των κρίσεων, προκειμένου να αποφεύγεται ή να ελαχιστοποιείται ο αντίκτυπος στη δημόσια υγεία από κρίσεις στον τομέα των τροφίμων και των ζωοτροφών. Η εν λόγω εστίαση μπορεί να μειώσει σημαντικά τον οικονομικό αντίκτυπο (όπως είναι οι περιορισμοί στο εμπόριο) των κρίσεων στον τομέα των τροφίμων και των ζωοτροφών και να συνεισφέρει με τον τρόπο αυτό στην επίτευξη του στόχου της Επιτροπής για την απασχόληση, την ανάπτυξη και τις επενδύσεις. Επιπλέον, είναι επιτακτικό η Επιτροπή να αναλάβει μεγαλύτερο ρόλο στην επικοινωνία και τον γενικό συντονισμό των κρατών μελών στον τομέα αυτό. Ο έλεγχος καταλληλότητας της γενικής νομοθεσίας για τα τρόφιμα περιλαμβάνει σειρά συστάσεων για τη βελτίωση της αποδοτικότητας του γενικού σχεδίου.
- (4) Η EFSA είναι αρμόδια για την παροχή γνώμων που χρησιμεύουν ως επιστημονική βάση για τη λήψη μέτρων σε ενωσιακό επίπεδο και έχει το καθήκον να παρέχει επιστημονική και τεχνική στήριξη στις διαδικασίες διαχείρισης κρίσεων στον τομέα των τροφίμων και των ζωοτροφών. Ο ρόλος της EFSA στο γενικό σχέδιο θα πρέπει να οριστεί επακριβώς και να ενισχυθεί, ως αποτέλεσμα της κτηθείσας πείρας.
- (5) Η EFSA, σεβόμενη την αρμοδιότητα κάθε οργανισμού, θα πρέπει να συντονίζεται με άλλους συναφείς επιστημονικούς οργανισμούς της Ένωσης, όπως το Ευρωπαϊκό Κέντρο Πρόληψης και Ελέγχου Νόσων (ECDC), ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός Χημικών Προϊόντων (ECHA), ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός Φαρμάκων (EMA) και η ομάδα εμπειρογνομώνων που διορίζονται από την επιστημονική και τεχνική επιτροπή η οποία προβλέπεται στο άρθρο 31 της συνθήκης Ευρατόμ ⁽⁴⁾, όταν απαιτείται η συνεισφορά ή η ανάληψη δράσης στο πλαίσιο των αντίστοιχων αρμοδιοτήτων τους. Επιπλέον, το γενικό σχέδιο πρέπει να εξασφαλίζει τον συντονισμό με τα συστήματα αντίδρασης και ετοιμότητας για την αντιμετώπιση κρίσεων του ECDC που οφείλονται σε ανθρώπινα κρούσματα, ώστε οι υγειονομικές αρχές και τα ενδιαφερόμενα μέρη να προειδοποιούνται σχετικά με δυνητική κρίση οφειλόμενη σε τρόφιμα ή ζωοτροφές με ενδεχόμενο αντίκτυπο στην ανθρώπινη υγεία.
- (6) Η απόφαση 1082/2013/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽⁵⁾ θεσπίζει κανόνες για την επιδημιολογική επιτήρηση, την παρακολούθηση, την έγκαιρη προειδοποίηση και την καταπολέμηση σοβαρών διασυνοριακών απειλών κατά της υγείας, συμπεριλαμβανόμενου του σχεδιασμού ετοιμότητας και αντίδρασης που σχετίζεται με τις

⁽¹⁾ ΕΕ L 31 της 1.2.2002, σ. 1.

⁽²⁾ Απόφαση 2004/478/ΕΚ της Επιτροπής, της 29ης Απριλίου 2004, σχετικά με την έγκριση ενός γενικού σχεδίου διαχείρισης κρίσεων στον τομέα των τροφίμων και των ζωοτροφών (ΕΕ L 160 της 30.4.2004, σ. 98).

⁽³⁾ Έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής, «The REFIT evaluation of the General Food Law [Regulation (EC) No 178/2002]» (Η αξιολόγηση REFIT της γενικής νομοθεσίας για τα τρόφιμα [κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 178/2002]), SWD(2018) 37, με ημερομηνία 15.1.2018.

⁽⁴⁾ <https://ec.europa.eu/energy/en/group-experts>

⁽⁵⁾ Απόφαση αριθ. 1082/2013/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 22ας Οκτωβρίου 2013, σχετικά με σοβαρές διασυνοριακές απειλές κατά της υγείας και για την κατάργηση της απόφασης αριθ. 2119/98/ΕΚ (ΕΕ L 293 της 5.11.2013, σ. 1).

δραστηριότητες αυτές, για απειλές βιολογικής, χημικής, περιβαλλοντικής και άγνωστης προέλευσης και για τη δημιουργία του συστήματος έγκαιρης προειδοποίησης και αντίδρασης (ΣΕΠΑ). Λαμβανομένων υπόψη των πιθανών συνδέσεων με την ετοιμότητα για την αντιμετώπιση κρίσεων και τη διαχείριση κρίσεων στον τομέα της τροφικής αλυσίδας, θα πρέπει επίσης να εξεταστούν οι σχετικές ρυθμίσεις που καθορίζονται στην απόφαση αριθ. 1082/2013/ΕΕ στο πλαίσιο του γενικού σχεδίου.

- (7) Το γενικό σχέδιο της Ένωσης θα πρέπει να αναθεωρηθεί, προκειμένου να περιλαμβάνει διαδικασίες που θα διευκολύνουν τον συντονισμό με τα εθνικά σχέδια έκτακτης ανάγκης για τα τρόφιμα και τις ζωοτροφές τα οποία θα καταρτίζονται σύμφωνα με το άρθρο 115 του κανονισμού (ΕΕ) 2017/625 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τους επίσημους ελέγχους ⁽⁶⁾.
- (8) Ο κύριος στόχος της παρούσας απόφασης είναι η προστασία της δημόσιας υγείας στην Ένωση. Συνεπώς, το γενικό σχέδιο θα πρέπει να περιορίζεται σε καταστάσεις που ενέχουν άμεσο ή έμμεσο κίνδυνο για τη δημόσια υγεία, σύμφωνα με το άρθρο 55 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 178/2002. Οι κίνδυνοι για τη δημόσια υγεία μπορεί να είναι βιολογικού, χημικού και φυσικού χαρακτήρα. Σε αυτούς περιλαμβάνονται αλλεργιογόνοι και ραδιενεργοί κίνδυνοι. Ωστόσο, η προσέγγιση, οι αρχές και οι πρακτικές διαδικασίες του γενικού σχεδίου θα μπορούσαν να θεωρηθούν ως κατευθυντήριες γραμμές για τη διαχείριση άλλων τροφιμογενών περιστατικών χωρίς τον αντίστοιχο κίνδυνο για τη δημόσια υγεία.
- (9) Το 2017 η Επιτροπή διενήργησε εσωτερικό έλεγχο σχετικά με την «ετοιμότητα της ΓΔ SANTE για την αντιμετώπιση κρίσεων στον τομέα της ασφάλειας των τροφίμων», ο οποίος εντόπισε στο ισχύον γενικό σχέδιο ορισμένες αδυναμίες που πρέπει να αντιμετωπιστούν.
- (10) Κατά την υπουργική διάσκεψη της 26ης Σεπτεμβρίου 2017 σχετικά με την παρακολούθηση της υπόθεσης fipronil συνήχθησαν ορισμένα συμπεράσματα ⁽⁷⁾. Μολονότι εστίαζαν στο συγκεκριμένο περιστατικό και την απάτη, ορισμένα συμπεράσματα αφορούν και τη διαχείριση κρίσεων στα τρόφιμα και τις ζωοτροφές γενικά, συμπεριλαμβανομένης της δημιουργίας ενός ενιαίου σημείου επαφής σε κάθε κράτος μέλος για τον συντονισμό της εν λόγω διαχείρισης κρίσεων σε σχέση με κάθε εθνικό διοικητικό οργανισμό.
- (11) Συνεπώς, η απόφαση 2004/478/ΕΚ θα πρέπει να καταργηθεί και να αντικατασταθεί από νέα απόφαση που θα καθορίζει ένα επικαιροποιημένο γενικό σχέδιο, το οποίο θα λαμβάνει υπόψη την πείρα που αποκτήθηκε μετά την έκδοση της απόφασης 2004/478/ΕΚ της Επιτροπής και θα εξασφαλίζει την προσαρμογή στις νέες εξελίξεις.
- (12) Η παρούσα απόφαση θα πρέπει να καθορίζει μια σταδιακή προσέγγιση όσον αφορά ποιες καταστάσεις θα πρέπει να αντιμετωπίζονται ως κρίση, συμπεριλαμβανομένων των σχετικών κριτηρίων. Δεν είναι απαραίτητο ότι όλες οι καταστάσεις που ενδεχομένως εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 55 θα απαιτήσουν οπωσδήποτε τη συγκρότηση μονάδας κρίσης σύμφωνα με το άρθρο 56 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 178/2002, αλλά μπορεί να επωφεληθούν από τη βελτίωση του συντονισμού σε ενωσιακό επίπεδο. Τα κριτήρια θα πρέπει να περιλαμβάνουν τη σοβαρότητα και την έκταση του περιστατικού όσον αφορά τον αντίκτυπο στη δημόσια υγεία, τη σχετική αντίληψη του καταναλωτή και την πολιτική ευαισθησία, ιδίως όταν η πηγή εξακολουθεί να είναι αβέβαιη, κατά πόσον το περιστατικό ήταν ηθελημένο (π.χ. βιοτρομοκρατία ή παρενέργεια απάτης) με στόχο τη δημιουργία κρίσης (π.χ. βιοτρομοκρατία) και την επανάληψη προηγούμενων περιστατικών που αποδόθηκαν σε πιθανή έλλειψη επαρκούς δράσης.
- (13) Ο συντονισμός μεταξύ των διάφορων αρχών σε ενωσιακό και εθνικό επίπεδο, των συστημάτων προειδοποίησης και πληροφόρησης και των εργαστηρίων είναι αναγκαίος για την ανταλλαγή πληροφοριών και τη λήψη μέτρων για τη διαχείριση μιας κρίσης. Προς τον σκοπό αυτό, η διασύνδεση μεταξύ του συστήματος έγκαιρης προειδοποίησης και αντίδρασης και άλλων συστημάτων προειδοποίησης και πληροφόρησης σε ενωσιακό επίπεδο, όπως το σύστημα ταχείας ειδοποίησης για τα τρόφιμα και τις ζωοτροφές, θα ενισχύσει την προσέγγιση «Μία υγεία», π.χ. συντονίζοντας τις δραστηριότητες των αρχών για την ασφάλεια των τροφίμων και τη δημόσια υγεία στο ίδιο περιστατικό, δίνοντας στις αρχές για την ασφάλεια των τροφίμων πρόσβαση σε πληροφορίες για ανθρώπινα κρούσματα οι οποίες διανέμονται από τις δημόσιες αρχές.
- (14) Η αποτελεσματική διαχείριση κρίσεων της αλυσίδας τροφίμων και ζωοτροφών απαιτεί να έχουν ήδη τεθεί σε λειτουργία οι πρακτικές διαδικασίες ετοιμότητας για τον ενισχυμένο συντονισμό σε ενωσιακό επίπεδο πριν να συμβεί ένα περιστατικό.
- (15) Οι πρακτικές διαδικασίες για τις καταστάσεις που αναφέρονται στο άρθρο 55 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 178/2002 θα πρέπει να προσδιοριστούν σαφώς, έτσι ώστε να εξασφαλιστεί η ομαλή και ταχεία αντίδραση σε τέτοιου είδους καταστάσεις. Για τους ίδιους λόγους, θα πρέπει να προβλέπονται ο ρόλος, η σύνθεση και η πρακτική λειτουργία της μονάδας κρίσης.

⁽⁶⁾ Κανονισμός (ΕΕ) 2017/625 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 15ης Μαρτίου 2017, για τους επίσημους ελέγχους και τις άλλες επίσημες δραστηριότητες που διενεργούνται με σκοπό την εξασφάλιση της εφαρμογής της νομοθεσίας για τα τρόφιμα και τις ζωοτροφές και των κανόνων για την υγεία και την καλή μεταχείριση των ζώων, την υγεία των φυτών και τα φυτοπροστατευτικά προϊόντα, για την τροποποίηση των κανονισμών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (ΕΚ) αριθ. 999/2001, (ΕΚ) αριθ. 396/2005, (ΕΚ) αριθ. 1069/2009, (ΕΚ) αριθ. 1107/2009, (ΕΕ) αριθ. 1151/2012, (ΕΕ) αριθ. 652/2014, (ΕΕ) 2016/429 και (ΕΕ) 2016/2031, των κανονισμών του Συμβουλίου (ΕΚ) αριθ. 1/2005 και (ΕΚ) αριθ. 1099/2009 και των οδηγιών του Συμβουλίου 98/58/ΕΚ, 1999/74/ΕΚ, 2007/43/ΕΚ, 2008/119/ΕΚ και 2008/120/ΕΚ και για την κατάργηση των κανονισμών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (ΕΚ) αριθ. 854/2004 και (ΕΚ) αριθ. 882/2004, των οδηγιών του Συμβουλίου 89/608/ΕΟΚ, 89/662/ΕΟΚ, 90/425/ΕΟΚ, 91/496/ΕΟΚ, 96/23/ΕΚ, 96/93/ΕΚ και 97/78/ΕΚ και της απόφασης 92/438/ΕΟΚ του Συμβουλίου (κανονισμός για τους επίσημους ελέγχους) (ΕΕ L 95 της 7.4.2017, σ. 1).

⁽⁷⁾ https://ec.europa.eu/food/sites/food/files/safety/docs/rasff_fipronil-incident_conclusions_201709.pdf

- (16) Η επικοινωνία με το κοινό και τους εμπορικούς εταίρους που βασίζεται σε αποδεικτικά στοιχεία και γίνεται σε πραγματικό χρόνο συμβάλλει καθοριστικά στην προστασία της δημόσιας υγείας, αποτρέποντας την περαιτέρω εξάπλωση των κινδύνων και αποκαθιστώντας την εμπιστοσύνη στην ασφάλεια των τροφίμων ή των ζωοτροφών που δεν επηρεάζονται από περιστατικό. Ως εκ τούτου, η ανάπτυξη αρχών διαφάνειας και μια επικοινωνιακή στρατηγική είναι ουσιώδη στοιχεία της διαχείρισης κρίσεων.
- (17) Το παρόν γενικό σχέδιο αποτέλεσε αντικείμενο διαβουλεύσεων με την EFSA και συζητήθηκε με τα κράτη μέλη στο πλαίσιο της μόνιμης επιτροπής φυτών, ζώων, τροφίμων και ζωοτροφών,

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΑΠΟΦΑΣΗ:

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ι

Γενικές διατάξεις

Άρθρο 1

Αντικείμενο

1. Η παρούσα απόφαση θεσπίζει το γενικό σχέδιο διαχείρισης κρίσεων στον τομέα της ασφάλειας των τροφίμων και των ζωοτροφών, σύμφωνα με το άρθρο 55 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 178/2002.
2. Το σχέδιο καλύπτει τα εξής δύο είδη καταστάσεων:
 - α) Καταστάσεις που απαιτούν ενισχυμένο συντονισμό σε ενωσιακό επίπεδο· και
 - β) Καταστάσεις που απαιτούν τη συγκρότηση μονάδας κρίσης με τη συμμετοχή της Επιτροπής, καθώς και των σχετικών κρατών μελών και οργανισμών της Ένωσης.
3. Το σχέδιο καθορίζει επίσης τις πρακτικές διαδικασίες που απαιτούνται για την ενισχυμένη ετοιμότητα και για τη διαχείριση περιστατικών σε ενωσιακό επίπεδο, συμπεριλαμβανομένης μιας επικοινωνιακής στρατηγικής σύμφωνα με την αρχή της διαφάνειας.

Άρθρο 2

Πεδίο εφαρμογής

Το γενικό σχέδιο εφαρμόζεται σε καταστάσεις που ενέχουν άμεσους ή έμμεσους κινδύνους για τη δημόσια υγεία οι οποίοι απορρέουν από τρόφιμα και ζωοτροφές, ιδίως σε σχέση με τυχόν κίνδυνο βιολογικού, χημικού και φυσικού χαρακτήρα στα τρόφιμα και τις ζωοτροφές, που δεν είναι πιθανό να προληφθεί, να εξαλειφθεί ή να μειωθεί σε αποδεκτό επίπεδο με τις ισχύουσες διατάξεις ή η διαχείρισή του δεν μπορεί να γίνει μόνο μέσω της εφαρμογής μέτρων έκτακτης ανάγκης σύμφωνα με το άρθρο 53 ή 54 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 178/2002.

Άρθρο 3

Στόχοι

Οι στόχοι της παρούσας απόφασης είναι να ελαχιστοποιηθούν η έκταση και ο αντίκτυπος των περιστατικών που οφείλονται σε τρόφιμα ή ζωοτροφές στη δημόσια υγεία, εξασφαλίζοντας ενισχυμένη ετοιμότητα και αποτελεσματική διαχείριση.

Άρθρο 4

Ορισμοί

Για τους σκοπούς της παρούσας απόφασης ισχύουν οι ακόλουθοι ορισμοί:

1. «περιστατικό»: η ανίχνευση βιολογικού, χημικού ή φυσικού κινδύνου σε τρόφιμα, ζωοτροφές ή ανθρώπους, που ενδέχεται να συνεπάγεται ή να αποτελεί ένδειξη πιθανού κινδύνου για τη δημόσια υγεία με την έκθεση περισσότερων του ενός προσώπων στον ίδιο κίνδυνο, ή κατάσταση κατά την οποία ο αριθμός των ανθρώπινων κρουσμάτων ή οι ανιχνεύσεις κινδύνου υπερβαίνουν τον αναμενόμενο αριθμό και όπου τα κρούσματα συνδέονται ή πιθανόν να συνδέονται με την ίδια πηγή τροφίμου ή ζωοτροφής.

2. «εστία τροφιμογενών λοιμώξεων»: όπως ορίζεται στο άρθρο 2 παράγραφος 2 στοιχείο δ) της οδηγίας 2003/99/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (*).
3. «συντονιστής κρίσης»: άτομο και ο αναπληρωτής του από τα ευρωπαϊκά θεσμικά όργανα και από τις αρμόδιες αρχές των κρατών μελών, που ενεργεί ως ενιαίο σημείο επαφής προκειμένου να διασφαλίζεται η αποτελεσματική ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ όλων των εταίρων που συμμετέχουν στον συντονισμό του γενικού σχεδίου και στην αποτελεσματική λήψη αποφάσεων και την υλοποίηση δράσεων που εμπίπτουν στην αρμοδιότητα του οργανισμού του.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ II

Δομές και διαδικασίες ετοιμότητας

Άρθρο 5

Συντονιστές κρίσης

Κάθε κράτος μέλος, η EFSA και η Επιτροπή ορίζουν έναν συντονιστή κρίσης και τον αναπληρωτή του για την εκτέλεση των καθηκόντων που καθορίζονται στο παράρτημα I. Η Επιτροπή τηρεί επικαιροποιημένα τα ονόματα και τα στοιχεία επαφής των διορισμένων «συντονιστών κρίσης», καθώς και των αναπληρωτών τους. Οι συντονιστές κρίσης συνεδριάζουν τακτικά, τουλάχιστον σε ετήσια βάση, υπό τη διοργάνωση της Επιτροπής, με τον σκοπό να παρουσιάσουν πρωτοβουλίες σε ενωσιακό επίπεδο, να ανταλλάξουν εθνικά σχέδια έκτακτης ανάγκης και να παράσχουν παρακολούθηση και αξιολόγηση της διαχείρισης πρόσφατων κρίσεων σύμφωνα με το άρθρο 22.

Άρθρο 6

Συστήματα προειδοποίησης και πληροφόρησης

Η Επιτροπή συνδέει το σύστημα έγκαιρης προειδοποίησης και αντίδρασης (ΣΕΠΑ) με άλλα συστήματα προειδοποίησης και πληροφόρησης σε ενωσιακό επίπεδο, συμπεριλαμβανομένου του συστήματος έγκαιρης προειδοποίησης για τα τρόφιμα και τις ζωοτροφές (RASFF). Η υποβολή δεδομένων μέσω των δικτύων προειδοποίησης εναρμονίζεται περαιτέρω.

Άρθρο 7

Εργαστήρια

Η Επιτροπή και τα κράτη μέλη διασφαλίζουν τη διατήρηση ενός δικτύου ευρωπαϊκών και εθνικών εργαστηρίων αναφοράς και άλλων επίσημων εργαστηρίων, σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) 2017/625, έτοιμων να παράσχουν ταχεία και υψηλής ποιότητας αναλυτική στήριξη, όπως απαιτείται για τους σημαντικότερους κινδύνους που οφείλονται σε τρόφιμα και ζωοτροφές.

Άρθρο 8

Κατάρτιση, ασκήσεις και εργασία τεχνολογίας αιχμής

Η Επιτροπή παρέχει προηγμένες ενότητες κατάρτισης σχετικά με την ετοιμότητα για την αντιμετώπιση τροφιμογενών κρίσεων, την έρευνα εστιών τροφιμογενών λοιμώξεων και τη διαχείριση άλλων περιστατικών στο πλαίσιο του προγράμματος «Καλύτερη κατάρτιση για ασφαλέστερα τρόφιμα» (BTSE) της Επιτροπής (*), ενθαρρύνοντας την προσέγγιση «Μία υγεία».

Η Επιτροπή, από κοινού με τα κράτη μέλη, διοργανώνει τακτικά ασκήσεις προσομοίωσης περιστατικών που συνδέονται με τα τρόφιμα και τις ζωοτροφές, καθώς και τις πτυχές της επικοινωνίας, με εστίαση στην ετοιμότητα και τη διαχείριση περιστατικών. Στις ασκήσεις αυτές συμμετέχουν σχετικοί οργανισμοί της Ένωσης, ενώ η Επιτροπή συμμετέχει σε παρόμοιες ασκήσεις που διοργανώνονται από τους οργανισμούς στο πλαίσιο της αρμοδιότητάς τους. Η εκδήλωση μείζονος πραγματικού περιστατικού μπορεί να αντικαταστήσει την εν λόγω άσκηση προσομοίωσης. Έπειτα από κάθε άσκηση, η Επιτροπή παρουσιάζει συγκεκριμένα συμπεράσματα στην επόμενη συνεδρίαση των συντονιστών κρίσης που αναφέρεται στο άρθρο 5.

Η Επιτροπή παρέχει παρακολούθηση κατάλληλης ετοιμότητας στα κράτη μέλη μέσω της συντήρησης και του ελέγχου των εθνικών σχεδίων έκτακτης ανάγκης για τα τρόφιμα και τις ζωοτροφές.

Η Επιτροπή προωθεί τη χρήση εργαλείων τεχνολογίας αιχμής σε ενωσιακό επίπεδο, όπως είναι τα εργαλεία ανίχνευσης και οι αναλύσεις της μοριακής τυποποίησης (συμπεριλαμβανομένης της αλληλούχησης ολικού γονιδιώματος), καθώς και την ανταλλαγή των εν λόγω αποτελεσμάτων στη βάση δεδομένων EFSA-ECDC για τη μοριακή τυποποίηση παθογόνων παραγόντων που εντοπίζονται σε ανθρώπους, ζώα, τρόφιμα, ζωοτροφές και στο περιβάλλον τροφίμων/ζωοτροφών.

(*) Οδηγία 2003/99/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Νοεμβρίου 2003, για την παρακολούθηση των ζωνοσώων και των ζωονοσόνων παραγόντων, για την τροποποίηση της απόφασης 90/424/ΕΟΚ του Συμβουλίου και την κατάργηση της οδηγίας 92/117/ΕΟΚ του Συμβουλίου (ΕΕ L 325 της 12.12.2003, σ. 31).

(**) https://ec.europa.eu/food/safety/btsf_en

Άρθρο 9

Συνεχής συλλογή, παρακολούθηση και ανάλυση των πληροφοριών

Η Επιτροπή συλλέγει, παρακολουθεί και αναλύει συνεχώς τις πληροφορίες σχετικά με τις άμεσες και έμμεσες διασυννοριακές απειλές από τις πηγές που παρατίθενται στο παράρτημα II.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ III

Ενισχυμένος συντονισμός σε ενωσιακό επίπεδο

Άρθρο 10

Καταστάσεις που απαιτούν ενισχυμένο συντονισμό σε ενωσιακό επίπεδο

1. Στις περιπτώσεις που περιγράφονται στην παράγραφο 2, η Επιτροπή ενισχύει τον συντονισμό σε ενωσιακό επίπεδο για τη διαχείριση ενός περιστατικού, με βάση τις πληροφορίες που αναφέρονται στο άρθρο 9 και σε στενό συντονισμό με τους σχετικούς ενωσιακούς φορείς εκτίμησης κινδύνου.

2. Ενισχυμένος συντονισμός σε ενωσιακό επίπεδο σύμφωνα με την παράγραφο 1 απαιτείται όταν:

α) έχει εντοπιστεί

i) άμεσος ή έμμεσος κίνδυνος για τη δημόσια υγεία από πηγή κινδύνου που έχει ανιχνευτεί σε τρόφιμα ή ζωοτροφές σε δύο ή περισσότερα κράτη μέλη με επιδημιολογική σύνδεση (π.χ. ανθρώπινα κρούσματα και/ή θάνατοι σε διαφορετικά κράτη μέλη με αξιόπιστα αναλυτικά ή επιδημιολογικά αποδεικτικά στοιχεία σχετικά με την εν λόγω σύνδεση) και/ή σύνδεση ιχνηλασιμότητας (π.χ. κατανομή των πιθανώς μολυσμένων τροφίμων ή ζωοτροφών σε διαφορετικά κράτη μέλη)·

ή

ii) σοβαρός πιθανός αντίκτυπος που συνδέεται με την ανιχνευμένη πηγή κινδύνου για τη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς στον τομέα των τροφίμων ή των ζωοτροφών·

και

β) υπάρχει:

i) μείζων αντίκτυπος στην υγεία που σχετίζεται με την ανιχνευμένη πηγή κινδύνου· ή

ii) διαφωνία ως προς τα μέτρα δράσης μεταξύ των κρατών μελών· ή

iii) δυσκολία εντοπισμού της πηγής του κινδύνου.

3. Οι αρμόδιες αρχές των κρατών μελών και τα ευρωπαϊκά θεσμικά όργανα μπορούν να ζητήσουν από την Επιτροπή να ενισχύσει τον συντονισμό της με βάση τα κριτήρια που ορίζονται στα στοιχεία α) και β) της παραγράφου 2.

Άρθρο 11

Πρακτικές διαδικασίες για ενισχυμένο συντονισμό σε ενωσιακό επίπεδο

Ο συντονισμός της Επιτροπής στη διαχείριση ενός περιστατικού από τις σχετικές υπηρεσίες αποτελείται από τις διαδικασίες που προβλέπονται στο κεφάλαιο V.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ IV

Συγκρότηση μονάδας κρίσης

Άρθρο 12

Κατάσταση που απαιτεί τη συγκρότηση μονάδας κρίσης

1. Στις καταστάσεις που περιγράφονται στην παράγραφο 2, η Επιτροπή συγκροτεί μονάδα κρίσης σύμφωνα με το άρθρο 56 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 178/2002 («η μονάδα κρίσης»).

2. Η συγκρότηση μονάδας κρίσης απαιτείται όταν:

α) έχει εντοπιστεί άμεσος ή έμμεσος κίνδυνος για τη δημόσια υγεία σε δύο ή περισσότερα κράτη μέλη, γεγονός το οποίο δημιουργεί ιδιαίτερα ευαίσθητα ζητήματα σε επίπεδο φήμης, αντίληψης ή πολιτικής·

και

β) υπάρχει

- i) σοβαρός κίνδυνος για την ανθρώπινη υγεία, ιδίως σε περιπτώσεις όπου συμβαίνει ή θα μπορούσε να αναμένεται μεγάλος αριθμός θανάτων·
ή
- ii) επανάληψη περιστατικών που οδηγούν σε σοβαρό κίνδυνο για την ανθρώπινη υγεία·
ή
- iii) υποψία ή ένδειξη βιολογικής ή χημικής τρομοκρατίας ή σημαντικής ραδιενεργού μόλυνσης.

Άρθρο 13

Ρόλος της μονάδας κρίσης

1. Η μονάδα κρίσης είναι αρμόδια για την ταχεία ανάπτυξη, τον συντονισμό και την εφαρμογή μιας στρατηγικής για την αντιμετώπιση κρίσεων, περιλαμβανομένων των πτυχών της επικοινωνίας της. Μόλις προσδιοριστεί η πηγή της μόλυνσης, η μονάδα κρίσης, με τη βοήθεια της EFSA και άλλων εμπειρογνώμωνων, εφόσον απαιτείται, συντονίζει την έρευνα ιχνηλάτησης (προς τα εμπρός και προς τα πίσω), καθώς και την εκ του σύνεγγυς παρακολούθηση της απόσυρσης και της ανάκλησης των προϊόντων, εάν το επηρεαζόμενο τρόφιμο/ζωοτροφή έχει διανεμηθεί σε διάφορα κράτη μέλη.
2. Κάθε εμπλεκόμενο κράτος μέλος είναι υπεύθυνο για την εφαρμογή των ερευνών ιχνηλασιμότητας, των αποσύρσεων και των ανακλήσεων στο έδαφός του.

Άρθρο 14

Πρακτικές διαδικασίες για τη μονάδα κρίσης

1. Για την εκτέλεση των καθηκόντων που ορίζονται στο άρθρο 57 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 178/2002 και αναφέρονται περαιτέρω αναλυτικά στα άρθρα 8 έως 10 της παρούσας απόφασης, οι διαδικασίες που προβλέπονται στο κεφάλαιο V της παρούσας απόφασης εφαρμόζονται αναλόγως.
2. Τα μέλη της μονάδας κρίσης είναι συνεχώς διαθέσιμα κατά τη διάρκεια της κρίσης.

Άρθρο 15

Σύνθεση και λειτουργία της μονάδας κρίσης

1. Η μονάδα κρίσης απαρτίζεται από τα μέλη του δικτύου των συντονιστών κρίσης (ή τους αναπληρωτές τους) από την Επιτροπή, την EFSA, τουλάχιστον από τα άμεσα ενδιαφερόμενα κράτη μέλη και, εφόσον απαιτείται, ειδικευμένους εκπροσώπους της Επιτροπής, της EFSA, του ECDC και, κατά περίπτωση, άλλων οργανισμών της Ένωσης και των άμεσα ενδιαφερόμενων κρατών μελών. Στη μονάδα κρίσης συμμετέχουν επίσης ειδικοί σε θέματα επικοινωνίας των σχετικών φορέων σε εθνικό και ενωσιακό επίπεδο.
2. Η μονάδα κρίσης μπορεί επίσης να εξετάσει το ενδεχόμενο διαβουλεύσεων με άλλους εμπειρογνώμονες ή με το σύνολο του δικτύου συντονιστών κρίσης, εάν είναι απαραίτητο για τη διαχείριση της κρίσης, και μπορεί να ζητήσει μόνιμη ή ad hoc βοήθεια από ειδικούς εμπειρογνώμονες.
3. Ο συντονιστής κρίσης της Επιτροπής (ή ο αναπληρωτής του) προεδρεύει της μονάδας κρίσης. Ο συντονιστής εξασφαλίζει την ομαλή λειτουργία της μονάδας κρίσης και την κατανομή των καθηκόντων μεταξύ των μελών, λαμβάνοντας υπόψη τις αρμοδιότητές τους. Μόλις συγκροτηθεί η μονάδα κρίσης, ο πρόεδρος καλεί τα μέλη του δικτύου συντονιστών κρίσης για μια πρώτη συνεδρίαση.
4. Ο πρόεδρος διασφαλίζει τον συντονισμό μεταξύ του έργου της μονάδας κρίσης και της διαδικασίας λήψης αποφάσεων. Επικοινωνείται από τους κατάλληλους τεχνικούς εμπειρογνώμονες των οικείων τεχνικών μονάδων της Επιτροπής.
5. Οι συντονιστές κρίσης από τα κράτη μέλη που προσβλήθηκαν εξασφαλίζουν τη συμμετοχή στις συνεδριάσεις, τις τηλεοπτικές συνεδριάσεις και τις ηχοδιασκέψεις της μονάδας κρίσης όσον αφορά τη διαθεσιμότητα, την εμπειρογνωμοσύνη και το επίπεδο ευθύνης. Η EFSA, το ECDC και το οικείο EURL παρέχουν επιστημονική και τεχνική συνδρομή στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων τους, εφόσον απαιτείται.
6. Η μονάδα κρίσης είναι αρμόδια για τη διατήρηση στενών επαφών και την ανταλλαγή πληροφοριών με τα οικεία ενδιαφερόμενα μέρη.
7. Η μονάδα κρίσης είναι αρμόδια για την προετοιμασία της συντονισμένης στρατηγικής επικοινωνίας με το κοινό, και ιδίως για τον καθορισμό τεκμηριωμένων μηνυμάτων σε πραγματικό χρόνο.

8. Η Επιτροπή παρέχει επαρκή γραμματειακή υποστήριξη για τη διοργάνωση των συνεδριάσεων της μονάδας κρίσης (π.χ. σύνταξη πρακτικών και άλλες διοικητικές ανάγκες) και θέτει στη διάθεση της μονάδας κρίσης τους ανθρώπινους και υλικούς πόρους που είναι αναγκαίοι για την ομαλή λειτουργία της (π.χ. αίθουσες συνεδριάσεων, μέσα επικοινωνίας κ.λπ.). Η μονάδα κρίσης χρησιμοποιεί τις τεχνικές ρυθμίσεις που ισχύουν για τα υφιστάμενα δίκτυα προειδοποίησης με σκοπό την κοινοποίηση ή τη διάδοση πληροφοριών, και ιδίως για τη διανομή αιτήσεων παροχής πληροφοριών και τη συλλογή των εν λόγω πληροφοριών.

Άρθρο 16

Εκτόνωση της κρίσης

Οι διαδικασίες που προβλέπονται στα άρθρα 14 και 15 παραμένουν σε ισχύ, έως ότου να εκτονωθεί η κρίση.

Ύστερα από διαβούλευση με τη μονάδα κρίσης, η Επιτροπή αποφασίζει αν η κρίση έχει εκτονωθεί πλήρως ή δύναται να υποβαθμιστεί σε ένα περιστατικό που απαιτεί μόνο ενισχυμένο συντονισμό σε ενωσιακό επίπεδο. Εάν ληφθεί τέτοια απόφαση, όλα τα μέλη της μονάδας κρίσης πρέπει να ενημερώνονται σχετικά με την εκτόνωση.

Εκτός από τις πληροφορίες που υποβάλλονται μέσω του RASFF σχετικά με τα επηρεαζόμενα προϊόντα και τα μέτρα που έχουν ληφθεί, η Επιτροπή μπορεί να ζητήσει από τα κράτη μέλη να παρέχουν πληροφορίες σχετικά με τα νέα ανθρώπινα κρούσματα για την εκτίμηση των τάσεων και τη λήψη αποφάσεων σχετικά με την εκτόνωση της κρίσης.

Άρθρο 17

Αξιολόγηση μετά την κρίση

Η Επιτροπή συντάσσει έκθεση, τουλάχιστον έπειτα από κάθε κατάσταση που απαιτεί τη συγκρότηση μονάδας κρίσης, καταρτίζοντας αξιολόγηση μετά το περιστατικό, συμπεριλαμβανομένης διαβούλευσης με τους εμπλεκόμενους και άλλους σχετικούς ενδιαφερόμενους φορείς.

Υπό το πρίσμα της αξιολόγησης, διεξάγεται συνεδρίαση όλων των συντονιστών κρίσης προκειμένου να προσδιοριστούν πιθανά διδάγματα και, κατά περίπτωση, να επισημανθούν τυχόν αναγκαίες βελτιώσεις που απαιτούνται σε σχέση με τις επιχειρησιακές διαδικασίες και τα εργαλεία που χρησιμοποιούνται για τη διαχείριση κρίσεων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ V

Διαδικασίες διαχείρισης περιστατικών

Άρθρο 18

Κύριες πρακτικές διαδικασίες

Ο συντονισμός της Επιτροπής στη διαχείριση ενός περιστατικού από την αρμόδια υπηρεσία περιλαμβάνει, κατά περίπτωση:

- α) ανάλυση των στοιχείων που υποβάλλονται μέσω του κατάλληλου συστήματος έγκαιρης προειδοποίησης (RASFF και/ή ΣΕΠΙΑ) για τον εντοπισμό καταστάσεων που αναφέρονται στα άρθρα 10 ή 12·
- β) όταν εντοπίζονται καταστάσεις που αναφέρονται στο άρθρο 10 ή 12, προσδιορισμό των κενών των δεδομένων και αποστολή αιτήματος στα κράτη μέλη ή τους ενδιαφερομένους προκειμένου να υποβάλουν πρόσθετες πληροφορίες μέσω του κατάλληλου συστήματος ταχείας προειδοποίησης, καθώς και διενέργεια ιχνηλάτησης προς τα εμπρός και προς τα πίσω των εμπλεκόμενων τροφίμων και ζωοτροφών·
- γ) οργάνωση τηλεοπτικών συνεδριάσεων ή ηχοδιασκέψεων με τα οικεία κράτη μέλη, οργανισμούς της Ένωσης (EFSA και, ανάλογα με την περίπτωση, το ECDC και άλλους φορείς αξιολόγησης), σχετικά ευρωπαϊκά εργαστήρια αναφοράς (EURL), εμπειρογνώμονες, συμπεριλαμβανομένου του δικτύου συντονιστών κρίσης που αναφέρεται στο άρθρο 5, τις οποίες πλαισιώνουν εκπρόσωποι ασφάλειας των τροφίμων και δημόσιας υγείας, εάν απαιτείται·
- δ) συντονισμό της αρχικής αξιολόγησης των επιπτώσεων για τη δημόσια υγεία με τα κράτη μέλη και τους οργανισμούς της Ένωσης·
- ε) συντονισμό γραμμών και δράσεων επικοινωνίας μεταξύ της Επιτροπής, των κρατών μελών και της EFSA και, ανάλογα με την περίπτωση, άλλων οργανισμών της Ένωσης, εμπορικών εταιρών και άλλων σχετικών ενδιαφερόμενων μερών·
- στ) ανάπτυξη επιτόπιων αποστολών εμπειρογνομόνων, όταν αυτό είναι αναγκαίο για την υποστήριξη των ερευνών·
- ζ) ανάλογα με την κατάσταση, χρήση μέρους ή του συνόλου του δικτύου συντονιστών κρίσης για τη συλλογή και τη διανομή πληροφοριών και τον συντονισμό των σχετικών δράσεων που αναφέρονται.

Άρθρο 19

Συμπληρωματικές πρακτικές διαδικασίες

Επιπλέον, η Επιτροπή, από κοινού με την EFSA και, ανάλογα με την περίπτωση, το ECDC, αναπτύσσει ορισμένες συμπληρωματικές διαδικασίες και εργαλεία, για να αντιμετωπιστεί το περιστατικό όσο το δυνατόν συντομότερα και να περιοριστεί ο αντίκτυπός του στη δημόσια υγεία. Οι εν λόγω διαδικασίες μπορεί να περιλαμβάνουν, ειδικότερα:

- α) ταχύ χαρακτηρισμό και γρήγορη ταυτοποίηση των πηγών των εστιών με τη συντήρηση και χρήση βάσης δεδομένων σχετικά με τη μοριακή τυποποίηση παθογόνων παραγόντων που εντοπίζονται σε ανθρώπους, ζώα, τρόφιμα και ζωοτροφές·
- β) σε περίπτωση βιολογικού κινδύνου, κοινές ταχείες αξιολογήσεις εστιών από την EFSA και το ECDC βάσει συμφωνημένης τυποποιημένης επιχειρησιακής διαδικασίας·
- γ) ένα πλαίσιο για την ταχεία αξιολόγηση χημικού κινδύνου από την EFSA·
- δ) διαδικασίες για την παρακολούθηση των αποτελεσμάτων των δράσεων που αναλαμβάνονται.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ VI

Επικοινωνία

Άρθρο 20

Διαφάνεια και επικοινωνία

Ειδικοί κανόνες εμπιστευτικότητας που προβλέπονται στο άρθρο 52 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 178/2002 εφαρμόζονται για την ανταλλαγή πληροφοριών που πραγματοποιείται δυνάμει του συστήματος RASFF. Όταν ανιχνεύεται κίνδυνος, η επικοινωνία αφορά κυρίως, τόσο σε επίπεδο πρόληψης όσο και σε επίπεδο αντιμετώπισης, ερωτήματα που εγείρονται από τον Τύπο και από δημόσιους ή εμπορικούς εταίρους σχετικά με τους κινδύνους που εντοπίζονται και τα μέτρα που λαμβάνονται.

Άρθρο 21

Επικοινωνιακή στρατηγική κατά τη διάρκεια όλων των περιστατικών

1. Σε περίπτωση περιστατικού, η Επιτροπή συντονίζει, στο πλαίσιο της αντίδρασης, σαφή, στοχευμένη και αποτελεσματική ενημέρωση του κοινού σχετικά με την εκτίμηση και τη διαχείριση του κινδύνου, συμπεριλαμβανομένης της αβεβαιότητας. Η ενημέρωση του κοινού είναι έγκαιρη, σωστή, αξιόπιστη και συνεκτική μεταξύ της Ένωσης και των κρατών μελών της. Η Επιτροπή, η EFSA, το ECDC και τα κράτη μέλη συντονίζουν την επικοινωνία τους με διαφανή τρόπο, ώστε να αποφεύγονται αντικρουόμενα μηνύματα και αντιφατικές πληροφορίες.
2. Ως μέρος του συντονισμού, η Επιτροπή, η EFSA, το ECDC —σε υποθέσεις που αφορούν την ειδική αρμοδιότητα του τελευταίου— και τα κράτη μέλη αλληλοενημερώνονται εκ των προτέρων σχετικά με την πρόθεση ανακοινώσεων που τα αφορούν και εμπλέκονται στις εστίες (π.χ. μέσω ηχοδιασκέψεων). Επιπλέον, τα κράτη μέλη ενημερώνουν αμέσως τους επηρεαζόμενους υπευθύνους επιχειρήσεων τροφίμων, όταν συλλεγούν αξιόπιστα αποδεικτικά στοιχεία σχετικά με την πιθανή πηγή εστίας.
3. Τα κράτη μέλη ενημερώνονται σχετικά μέσω των οικείων συντονιστών κρίσης, για να εξασφαλίσουν τη συνεκτικότητα όσον αφορά την επικοινωνία για τον κίνδυνο. Η Επιτροπή ενημερώνει τη μόνιμη επιτροπή φυτών, ζώων, τροφίμων και ζωοτροφών, και την επιτροπή υγειονομικής ασφάλειας για τη διαχείριση της κρίσης και την επικοινωνιακή στρατηγική της.
4. Το Διεθνές Δίκτυο Αρχών Ασφάλειας Τροφίμων (INFOSAN) του ΠΟΥ χρησιμοποιείται όταν το εμπόριο από ή προς τρίτες χώρες επηρεάζεται από τον κίνδυνο, χωρίς να θίγεται η ανάγκη για πρόσθετες διμερείς ανταλλαγές πληροφοριών με τους εμπορικούς εταίρους και τις αρμόδιες αρχές σε τρίτες χώρες.
5. Η Επιτροπή και τα κράτη μέλη παρέχουν πρόσθετες πληροφορίες στους σχετικούς διεθνείς οργανισμούς, όπως ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας (ΠΟΥ), ο Παγκόσμιος Οργανισμός για την Υγεία των Ζώων (ΟΙΕ) και ο Οργανισμός Τροφίμων και Γεωργίας των Ηνωμένων Εθνών (FAO), ανάλογα με την περίπτωση.
6. Τα λεπτομερή καθήκοντα για την επικοινωνία σε καταστάσεις κρίσεων στο πλαίσιο του δικτύου συντονιστών κρίσης ορίζονται στο παράρτημα Ι.

Άρθρο 22

Ειδική επικοινωνιακή στρατηγική της μονάδας κρίσης

1. Σε περίπτωση που η κατάσταση απαιτεί τη συγκρότηση μονάδας κρίσης, η μονάδα κρίσης συντονίζει τις επικοινωνίες και αναπτύσσει αμέσως ειδική επικοινωνιακή στρατηγική, ώστε να τηρεί το κοινό ενήμερο σχετικά με τον κίνδυνο και τα μέτρα που λαμβάνονται. Η Επιτροπή καταρτίζει τυποποιημένο υπόδειγμα για την εν λόγω στρατηγική. Η επικοινωνιακή στρατηγική προσδιορίζει βασικά μηνύματα για τα κυριότερα ακροατήρια-στόχους και τα κυριότερα μέσα επικοινωνίας για τη διανομή τους.

2. Η επικοινωνιακή στρατηγική, χρησιμοποιώντας τις πρακτικές διαδικασίες που προβλέπονται στο κεφάλαιο V, αποσκοπεί στην ενημέρωση του κοινού και των οικονομικών παραγόντων, συμπεριλαμβανομένων των εμπορικών εταιρών στον τομέα των τροφίμων με τα εξής μέσα:

- α) συνεκτικά και συντονισμένα μηνύματα·
- β) αποτελεσματική επικοινωνία σχετικά με τους κινδύνους·
- γ) έμφαση στις εν εξελίξει έρευνες και τα προληπτικά μέτρα, όταν η πηγή είναι αβέβαιη·
- δ) παροχή αξιόπιστων αποδεικτικών στοιχείων (αποτελέσματα από αναλύσεις, επιδημιολογικά στοιχεία κ.λπ.) που στηρίζουν τις θέσεις και τα μέτρα που λαμβάνονται·
- ε) παροχή διαβεβαιώσεων όσον αφορά την ασφάλεια των προϊόντων που δεν εμπλέκονται στην κρίση καθώς και σαφών πληροφοριών σχετικά με τους τύπους των επηρεαζόμενων προϊόντων και έναντι εκείνων που δεν επηρεάζονται·
- στ) παροχή μηνυμάτων σχετικά με επιτυχημένα μέτρα και επιτευχθέντα αποτελέσματα βάσει αξιόπιστων αποδεικτικών στοιχείων: π.χ. ταυτοποίηση και απόσυρση προσβεβλημένων παρτίδων ως αποτέλεσμα αποτελεσματικής έρευνας.

3. Τα κράτη μέλη τα οποία αφορά άμεσα το περιστατικό, καθώς και τα μέλη της μονάδας κρίσης καταβάλλουν κάθε δυνατή προσπάθεια για να εξασφαλιστεί ότι οι δράσεις επικοινωνίας τους είναι συνεπείς με την επικοινωνιακή στρατηγική που υιοθετεί η μονάδα κρίσης,

4. Η επικοινωνιακή στρατηγική περιλαμβάνει τη δημιουργία κατάλληλων επαφών με τις οικείες τρίτες χώρες, ώστε να τους παρασχεθούν σαφείς, ακριβείς και συνεκτικές πληροφορίες για την εξέλιξη της διαχείρισης της σχετικής κρίσης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ VII

Τελικές διατάξεις

Άρθρο 23

Πολυετές σχέδιο

Η Επιτροπή καταρτίζει 5ετές σχέδιο για την εφαρμογή του γενικού σχεδίου, το οποίο θα επικαιροποιείται κάθε 5 έτη με βάση τις διαπιστωθείσες ανάγκες.

Άρθρο 24

Κατάργηση

Η απόφαση 2004/478/EK της Επιτροπής καταργείται.

Άρθρο 25

Έναρξη ισχύος

Η παρούσα απόφαση αρχίζει να ισχύει την εικοστή ημέρα από τη δημοσίευσή της στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*.

Βρυξέλλες, 19 Φεβρουαρίου 2019.

Για την Επιτροπή
Ο Πρόεδρος
Jean-Claude JUNCKER

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ I

Τα καθήκοντα των συντονιστών κρίσης σύμφωνα με το άρθρο 5**Γενικά καθήκοντα**

Ο συντονιστής κρίσης κάθε κράτους μέλους ενεργεί ως ενιαίο σημείο επαφής για να εξασφαλίσει:

- τον συντονισμό σε περίπτωση περιστατικών ή κρίσεων οφειλόμενων σε ζωοτροφές ή τρόφιμα σε εθνικό επίπεδο·
- την αποδοτική χρήση των δικτύων προειδοποίησης σε περιστατικό ή κατάσταση κρίσης·
- την παρουσίαση, κατόπιν αιτήματος της Επιτροπής, του εθνικού τους σχεδίου έκτακτης ανάγκης σε συνεδριάσεις των συντονιστών κρίσης·
- τη συμμετοχή και την παρακολούθηση ηχοδιασκέψεων οργανωμένων από την Επιτροπή κατά τη διάρκεια κατάστασης ενισχυμένου συντονισμού ή κρίσης·
- την υποβολή παρατηρήσεων στη συνεδρίαση, όταν ξεπεραστεί η κρίση, σχετικά με ενδεχόμενα κενά και τομείς που επιδέχονται βελτίωση·
- τη δημιουργία ισχυρών δεσμών μεταξύ των συντονιστών κρίσης και την οικοδόμηση εμπιστοσύνης μεταξύ των εταίρων μέσω της ανταλλαγής εμπειριών·
- τη συμμετοχή σε εθνικές και ευρωπαϊκές ασκήσεις προσομοίωσης, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που διοργανώνονται από την EFSA και άλλα ευρωπαϊκά ιδρύματα.

Καθήκοντα επικοινωνίας σε καταστάσεις κρίσης

Οι συντονιστές κρίσης, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων τους, είναι επίσης υπεύθυνοι για τον συντονισμό της επικοινωνίας σε καταστάσεις κρίσης σε εθνικό και ενωσιακό επίπεδο, π.χ. σχετικά με τα μέτρα που λαμβάνονται, τις συστάσεις που αφορούν την υγεία, κλπ.

Τα καθήκοντα επικοινωνίας περιλαμβάνουν:

- διασφάλιση των αρχών της διαφάνειας και της επικοινωνιακής στρατηγικής που προβλέπονται στο κεφάλαιο VI σε εθνικό επίπεδο·
- βοήθεια κατά τον καθορισμό συνολικής επικοινωνιακής στρατηγικής για τη διαχείριση περιστατικών ή κρίσεων οφειλόμενων σε τρόφιμα ή ζωοτροφές·
- παροχή εμπειρογνομosύνης επικοινωνίας σε καταστάσεις κρίσης και καθοδήγησης στους φορείς λήψης αποφάσεων, π.χ. όσον αφορά τον τρόπο παρουσίασης υγειονομικών μέτρων στο κοινό·
- κατάρτιση βασικών μηνυμάτων/ακολουθητέας γραμμής μεταξύ των εταίρων κατά τη διάρκεια περιστατικού ή κρίσης μέσω των ειδικών δικτύων ή ηχοδιασκέψεων·
- διάδοση βασικών μηνυμάτων με τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης και άλλα εργαλεία (ειδική ιστοσελίδα, για παράδειγμα) και, όταν είναι αναγκαίο, το δίκτυο εμπειρογνομώνων επικοινωνίας της EFSA·
- παρακολούθηση των αντιδράσεων των μέσων μαζικής ενημέρωσης και των πηγών κοινής γνώμης (π.χ. μέσα κοινωνικής δικτύωσης) κατά τη διάρκεια περιστατικού ή κρίσης και υποβολή σχετικής έκθεσης στο δίκτυο·
- συντονισμό εργαλείων επικοινωνίας που βασίζονται στη ζήτηση (π.χ. συχνές ερωτήσεις, ανοικτές τηλεφωνικές γραμμές κ.λπ.)
- διασφάλιση συνοχής με τις εκτιμήσεις κινδύνου της EFSA και του ECDC, συμπεριλαμβανομένων των κοινών ταχέων αξιολογήσεων εστιών και συναφών δραστηριοτήτων επικοινωνίας·
- καλείται να εκφέρει γνώμη για τις επικοινωνίες της EFSA και του ECDC κατά τη διάρκεια μιας κατάστασης κρίσης που συνδέεται με τη γνωστοποίηση των κινδύνων από επιστήμονες, πριν από τη δημοσίευση.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ II

Πηγές για τη συλλογή πληροφοριών σχετικά με περιστατικά που αναφέρονται στο άρθρο 9

Η Επιτροπή παρακολουθεί συνεχώς και συλλέγει πληροφορίες από:

1. το σύστημα έγκαιρης προειδοποίησης για τα τρόφιμα και τις ζωοτροφές (RASFF), όπως αναφέρεται στο άρθρο 50 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 178/2002·
2. κατά περίπτωση, το σύστημα έγκαιρης προειδοποίησης και αντίδρασης (ΣΕΠΑ), όπως αναφέρεται στο άρθρο 8 της απόφασης αριθ. 1082/2013/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽¹⁾·
3. την EFSA, περιλαμβανομένων των επιστημονικών της δικτύων ⁽²⁾·
4. το ECDC, περιλαμβανομένου του Πληροφοριακού Συστήματος Επιδημιολογικών Πληροφοριών (EPIS) ⁽³⁾, το οποίο είναι μια πλατφόρμα επικοινωνίας που επιτρέπει σε διορισμένους εμπειρογνώμονες της δημόσιας υγείας και ασφάλειας των τροφίμων να ανταλλάσσουν τεχνικές πληροφορίες, προκειμένου να εκτιμηθεί αν οι τρέχουσες και αναδυόμενες απειλές για τη δημόσια υγεία μπορούν να έχουν δυνητικό αντίκτυπο στην Ευρώπη·
5. την κοινή συλλογή δεδομένων μοριακής τυποποίησης των EFSA/ECDC·
6. την ετήσια συνοπτική έκθεση των EFSA/ECDC σχετικά με τις τάσεις και τις πηγές των ζωνοδόσων, των ζωνοοσκόγων παραγόντων και των εστιών τροφιμογενών λοιμώξεων στην Ένωση ⁽⁴⁾·
7. τη μόνιμη επιτροπή φυτών, ζώων, τροφίμων και ζωοτροφών ⁽⁵⁾·
8. το δίκτυο ευρωπαϊκών (EURL) και εθνικών (NRL) εργαστηρίων αναφοράς ⁽⁶⁾·
9. την επιτροπή υγιεινοοικικής ασφάλειας ⁽⁷⁾·
10. το σύστημα διαχείρισης πληροφοριών για τους επίσημους ελέγχους (IMSOC), ένα προγραμματισμένο μηχανογραφικό σύστημα που θα ενσωματώνει και, εάν είναι απαραίτητο, θα αναβαθμίζει, όλα τα σχετικά υφιστάμενα συστήματα πληροφοριών που διαχειρίζεται η Επιτροπή σύμφωνα με τα άρθρα 131 έως 136 του κανονισμού (ΕΕ) 2017/625·
11. την ταχεία ανταλλαγή πληροφοριών σε περίπτωση εκτάκτου κινδύνου από ακτινοβολίες στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα (ECURIE)·
12. άμεσες επαφές με άλλους οργανισμούς της Ένωσης πλην της EFSA (όπως το ECDC, τον ECHA και τον EMA), τα κράτη μέλη και ιδιωτικούς ενδιαφερόμενους φορείς·

διεθνείς σχετικούς οργανισμούς, όπως ο Παγκόσμιος Οργανισμός για την Υγεία των Ζώων (ΟΙΕ), ο Οργανισμός Τροφίμων και Γεωργίας των Ηνωμένων Εθνών (FAO) και ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας (ΠΟΥ), ιδίως μέσω του διεθνούς δικτύου αρχών αρμόδιων για την ασφάλεια των τροφίμων (INFOSAN) ⁽⁸⁾ καθώς και στο πλαίσιο των Διεθνών Υγιεινοοικικών Κανονισμών (ΔΥΚ) ⁽⁹⁾ και της Πρωτοβουλίας για την Παγκόσμια Υγιεινοοικική Ασφάλεια ⁽¹⁰⁾.

⁽¹⁾ Απόφαση αριθ. 1082/2013/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 22ας Οκτωβρίου 2013, σχετικά με σοβαρές διασυν-
ριακές απειλές κατά της υγείας και για την κατάργηση της απόφασης αριθ. 2119/98/ΕΚ (ΕΕ L 293 της 5.11.2013, σ. 1).

⁽²⁾ <http://efsa.europa.eu/en/science/wgs-and-networks>

⁽³⁾ <https://ecdc.europa.eu/en/publications-data/epidemic-intelligence-information-system-epis>

⁽⁴⁾ Τελευταία έκδοση: <http://www.efsa.europa.eu/en/efsajournal/pub/4634>

⁽⁵⁾ https://ec.europa.eu/food/committees/paff_en

⁽⁶⁾ https://ec.europa.eu/food/safety/official_controls/legislation/ref-labs_en

⁽⁷⁾ https://ec.europa.eu/health/preparedness_response/risk_management/hsc_en

⁽⁸⁾ http://www.who.int/foodsafety/areas_work/infosan/en/

⁽⁹⁾ http://www.who.int/topics/international_health_regulations/en/

⁽¹⁰⁾ <http://www.ghsi.ca/english/index.asp>